

**IZVJEŠĆE O RADU
ODBORA ZA ŽALBE GRAĐANA
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE
BOSNE I HERCEGOVINE**

za 2015. godinu

Siječanj 2016. godine

Sadržaj

Poglavlje I. Uvodne napomene	3
Odjeljak A. Osnivanje Odbora za žalbe građana	3
Odjeljak B. Sastav Odbora za žalbe građana	3
Odjeljak C. Pravni okvir djelovanja Odbora za žalbe građana	4
Poglavlje II. Rad i aktivnosti Odbora za žalbe građana	5
Odjeljak A. Sjednice Odbora za žalbe	5
Odjeljak B. Postupanje po žalbama građana	5
Odjeljak C. Žalbe na rad policijskih službenika Granične policije BiH	6
Odjeljak D. Žalbe na rad policijskih službenika SIPA-e	11
Odjeljak E. Žalbe na rad policijskih službenika Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH	12
Odjeljak F. Ostale aktivnosti Odbora za žalbe građana (transparentnost i javnost)	14
Poglavlje III. Provođenje zaključaka Zastupničkog doma i Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH	16
Odjeljak A. Radni sastanci s nadležnim tijelima za provedbu zaključaka.....	16
Odjeljak B. Posjet i obilazak graničnih prijelaza Bosne i Hercegovine.....	21
Poglavlje IV. Problemi u radu Odbora za žalbe građana	27

Na temelju članka 19. stavak (1) točka d) Zakona o neovisnim i nadzornim tijelima policijske strukture Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 36/08) i članka 5. stavak (1) točka f) Poslovnika o radu Odbora za žalbe građana na rad policijskih službenika u policijskim tijelima Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 84/09), Odbor za žalbe građana Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine je na 25. sjednici, održanoj 25.1. 2016., usvojio i Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine podnosi sljedeće

I Z V J E Š Ć E
o radu Odbora za žalbe građana Parlamentarne skupštine
Bosne i Hercegovine za 2015. godinu

POGLAVLJE I.

UVODNE NAPOMENE

Odjeljak A. Osnivanje Odbora za žalbe građana

Odbor za žalbe građana Parlamentarne skupštine BiH (u daljnjem tekstu: Odbor za žalbe građana) osnovan je sukladno Zakonu o neovisnim i nadzornim tijelima policijske strukture Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 36/08) kao tijelo Parlamentarne skupštine BiH koje u obavljanju svojih aktivnosti djeluje isključivo na profesionalnim osnovama, ne zastupajući, ne štiteći niti podrivajući interese bilo koje političke stranke, organizacije, udruge ili bilo kojeg naroda u Bosni i Hercegovini.

Odbor za žalbe građana, sukladno Zakonu o neovisnim i nadzornim tijelima policijske strukture BiH i Poslovniku o radu Odbora za žalbe građana na rad policijskih službenika u policijskim tijelima Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 84/09), nadležan je za:

- primanje, evidentiranje, procjenjivanje i prosljeđivanje žalbi na postupanje policijskih službenika u Bosni i Hercegovini, kao i njihovo upućivanje nadležnim policijskim tijelima;
- kontinuirano praćenje u kojoj je fazi predmet;
- iniciranje odgovarajućeg postupka protiv podnositelja žalbe u slučaju lažne ili tendenciozne žalbe;
- vođenje svih odgovarajućih evidencija i baza podataka o žalbama građana protiv policijskih službenika Bosne i Hercegovine, rezultatima istrage i drugim čimbenicima na temelju kojih je pokrenut stegovni ili kazneni postupak;
- davanje svih informacija podnositelju žalbe u vezi s njegovom žalbom;
- informiranje Parlamentarne skupštine BiH o svome radu te
- obavljanje ostalih zakonom propisanih poslova.

Odjeljak B. Sastav odbora za žalbe građana

Shodno odredbama Zakona o neovisnim i nadzornim tijelima policijske strukture BiH, Odbor za žalbe građana ima sedam članova koji se biraju između uglednih i uvažanih građana koji nisu zaposleni u policijskim tijelima BiH.

Članovi Odbora moraju imati visoku stručnu spremu, najmanje pet članova Odbora moraju biti diplomirani pravnici i u njemu moraju biti zastupljeni svi konstitutivni narodi.

Kandidat za člana Odbora za žalbe građana ne može biti član političke stranke ni osoba osuđena za kazneno djelo, osim za kazneno djelo iz područja sigurnosti prometa.

Članovima Odbora za žalbe građana u mandatnom razdoblju 2014.-2018. imenovani su¹

1. Vjekoslav Vuković, predsjednik,
2. Bakir Dautbašić, prvi zamjenik predsjednika,
3. Borislav Radć, drugi zamjenik predsjednika,
4. Semir Šut, član,
5. Tihomir Marinčić, član,
6. Negosava Stjepanović, članica, i
7. Aleksandra Martinović, članica.

Odjeljak C. Pravni okvir djelovanja Odbora za žalbe građana

Pravni okvir djelovanja Odbora za žalbe građana određen je člankom 1. stavak (2) Zakona o neovisnim i nadzornim tijelima policijske strukture Bosne i Hercegovine, u kojemu je navedeno:

Na sva pitanja organizacije i upravljanja te druga pitanja bitna za funkcioniranje tijela uspostavljenih ovim Zakonom i odnosa između institucija BiH i odnosa prema pravnim i fizičkim osobama, u mjeri u kojoj nisu propisana ovim Zakonom, primjenjuje se Zakon o ministarstvima i drugim tijelima uprave Bosne i Hercegovine i Zakon o upravi.

Shodno navedenoj odredbi, pravni okvir djelovanja Odbora za žalbe građana čine:

- a) Zakon o neovisnim i nadzornim tijelima policijske strukture Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj 36/08),
- b) Zakon o ministarstvima i drugim tijelima uprave Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12 i 6/13),
- c) Zakon o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02 i 102/09),
- d) Poslovnik o radu Odbora za žalbe građana ("Službeni glasnik BiH", broj 84/09).

---

¹ "Službeni glasnik BiH" broj 20/14.

POGLAVLJE II.

RAD I AKTIVNOSTI ODBORA ZA ŽALBE GRAĐANA

Odjeljak A. Sjednice Odbora za žalbe građana

U 2015. godini Odbor za žalbe građana održao je 13 sjednica, i to kako slijedi:

Redni broj	Datum održavanja sjednice
12. sjednica	29. 1. 2015.
13. sjednica	19. 2. 2015.
14. sjednica	31. 3. 2015.
15. sjednica	30. 4. 2015.
16. sjednica	27. 5. 2015.
17. sjednica	27. 5. 2015.
18. sjednica	29. 6. 2015.
19. sjednica	15. 7. 2015.
20. sjednica	27. 8. 2015.
21. sjednica	30. 9. 2015.
22. sjednica	20. 10. 2015.
23. sjednica	30. 11. 2015.
24. sjednica	21. 12. 2015.

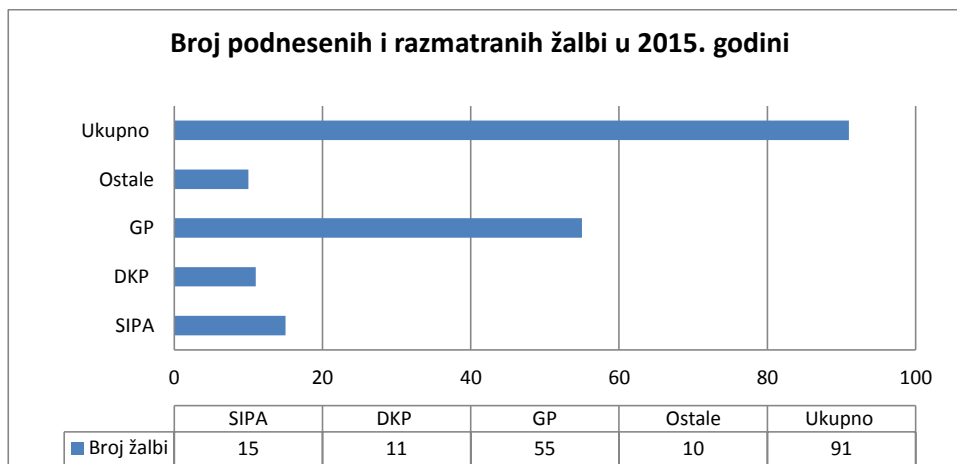
Na navedenim sjednicama Odbor za žalbe građana razmatrao je ukupno 100 točaka dnevnog reda, pod kojima je analizirao 67 žalbi² i izvješća nadležnih policijskih tijela na razini Bosne i Hercegovine.

Odjeljak B. Postupanje po žalbama građana

U izvještajnom razdoblju Odbor za žalbe građana zaprimio je 91 žalbu koja se odnosila na rad policijskih službenika, i to:

- 55 žalbi podneseno je protiv policijskih službenika Granične policije BiH,
- 15 žalbi podneseno je protiv policijskih službenika Državne agencije za istrage i zaštitu (SIPA),
- 11 žalbi podneseno je protiv policijskih službenika Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH,
- 10 žalbi podneseno je protiv policijskih službenika različitih policijskih tijela na razini entiteta i kantona, a koje su prosljeđene odgovarajućim institucijama na nadležno postupanje.

² U sklopu 67 žalbi razmatrano je i 14 žalbi koje su zaprimljene krajem 2014. godine.

Postupajući po žalbama i izvješćima nadležnih policijskih tijela Bosne i Hercegovine, Odbor za žalbe građana je *općim konsenzusom* usvojio 67 zaključaka i tri preporuke koje su dostavljene nadležnim policijskim tijelima.

Odjeljak C. Žalbe na rad policijskih službenika Granične policije BiH

Tijekom 2015. godine Odbor za žalbe građana razmatrao je 44 žalbe na rad i postupanje policijskih službenika Granične policije BiH, zajedno s izvješćima o obavljenim preliminarnim provjerama Granične policije BiH.

Odbor za žalbe građana jednoglasno je prihvatio 39 izvješća o obavljenim preliminarnim provjerama Granične policije BiH, dok je njih sedam vraćeno na dopunu sukladno smjernicama Odbora, i to:

- u predmetu broj: 05/2-50-17-227-56/14, u vezi sa žalbom R.B.-a, Odbor je konstatirao da su tijekom utvrđivanja činjenica uzete samo izjave policijskih službenika Granične policije BiH koji su bili nazočni naznačenog dana, na osnovi čega je i sastavljeno Izvješće. Odbor se usuglasio da je potrebno uzeti i izjave podnositelja žalbe i osoba koje su bile s njim u putničkom vozilu kako bi se mogle utvrditi sve sporne činjenice na objektivnoj osnovi, tim prije što je R.B. u svojoj prijavi ostavio kontakt-telefon;
- u predmetu broj: 05/2-50-17-70-4/15, u vezi sa žalbom državljana Kraljevine Nizozemske G.O.-a, Odbor za žalbe građana, zbog ozbiljnosti navoda iznesenih u žalbi te zbog činjenice da istragom nije utvrđeno da su u predmetnom događaju sudjelovali policijski službenici Granične policije BiH, zatražio je od Granične policije BiH da, putem Ministarstva za vanjske poslove BiH, zatraži od Granične policije Republike Hrvatske ispitivanje navoda iz prijave zbog indicije da su u

predmetnom događaju sudjelovali policijski službenici Granične policije Republike Hrvatske. Po dobivanju toga izvješća Odbor za žalbe građana konačano će se očitovati o navodima iz žalbe ;

- razmatrajući predmet broj: 05/2-50-17-70-24/15, koji se odnosi na postupanje policijskog službenika Granične policije BiH E.Š.-a, Odbor za žalbe građana zatražio je od Granične policija BiH da ga u roku od sedam dana obavijesti o ishodu stegovnog postupka protiv imenovanoga, kao i o eventualnom novom stegovnom postupku zbog iznesenih činjenica koje ukazuju na ponovljeno nasilničko ponašanje prema maloljetniku. Granična policija također se obvezuje da službenim putem zatraži od Kantonalnog tužiteljstva Zeničko-dobojskog kantona informaciju o poduzetim radnjama povodom Izvješća MUP-a Zeničko-dobojskog kantona broj: 08-04/9-4-417/15 od 9.6.2015.;
- razmatrajući predmet broj: 05/2-50-17-70-27/15, povodom žalbe V.T.-a, Odbor za žalbe građana usuglasio se da Granična policija BiH dopuni predmetno izvješće tako što će mu dostaviti informaciju o tome s kojom je putnom ispravom podnositelj žalbe V.T. otputovao idućega dana, kao i informaciju o tome je li eventualno narušavanje javnoga reda i mira od strane imenovanoga prijavljeno nadležnoj policijskoj postaji;
- za predmet broj: 05/2-50-17-70-44/15 Odbor za žalbe građana zatražio je dopunu Izvješća u pogledu utvrđivanja identiteta policijskih službenika koji su u danom vremenu radili na graničnom prijelazu prema navodima iz žalbe;
- u predmetu broj: 05/2-50-17-70-48/15, povodom žalbe državljanina Republike Bugarske E.V.-a, zatražena je dopuna Izvješća dodatnim pojašnjenjima okolnosti događaja prema navodima žalbe, te izvođenje jasnog zaključka na temelju procjene svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno;
- razmatrajući predmet broj: 05/2-50-17-70-57/15, povodom žalbe državljanina Republike Hrvatske Č.L.-a, Odbor za žalbe građana zatražio je provjeru navoda o okolnostima pada napona električne energije na graničnom prijelazu u vremenu na koji se ukazuje u žalbi.

Formatted: French (France)

Među razmatranim žalbama, za pet je utvrđeno postojanje osnove za pokretanje stegovnog postupka, dok je u predmetu broj: 05/2-50-17-70-24/15 policijski službenik Š.E. suspendiran do okončanja stegovnog ili kaznenog postupka.

U izvještajnom razdoblju Odbor za žalbe građana, na temelju razmatranih žalbi, usvojio je pet preporuka koje su dostavljene Graničnoj policiji BiH, i to:

1. Odbor za žalbe građana sugerira Graničnoj policiji BiH u svim slučajevima, u kojima objektivne okolnosti to dozvoljavaju, uzimanje izjave i od podnosioca žalbe, kao i drugih svjedoka, kako bi se činjenice utvrđivale i dokazi izvodili na temelju što objektivnijih saznanja o predmetnim događajima.

2. Odbor za žalbe građana izražava nezadovoljstvo visinom izrečene sankcije u predmetu broj: 05/2-50-17-227-57/14, povodom žalbe S.A., zbog činjenice da postupanje policijskog službenika ima elemente povrata.

U vezi s tim, poziva se Granična policija BiH da preispita rad stegovnih povjerenstava, jer je u konkretnom slučaju, unatoč činjenici što su inspektori uložili izuzetan trud na prikupljanju dokumentacije i utvrđivanju činjenica u ovome predmetu, stegovno povjerenstvo izreklo neprimjerenu sankciju, iako se radi o povratu u činjenju nedozvoljenog djela.

Odbor za žalbe građana preporuča Graničnoj policiji BiH da primijeni nultu stopu tolerancije kod nedvojbeno utvrđenih slučajeva korupcijskog ponašanja policijskih službenika ove policijske agencije, tim prije što je ovakvo neprimjereno ponašanje evidentirano u više pojedinačnih slučajeva, a o čemu je Odbor izvješćivan.

3. Odbor za žalbe građana Parlamentarne skupštine BiH preporuča Graničnoj policiji BiH da na visokofrekventnim graničnim prijelazima Bosne i Hercegovine, odnosno graničnim prijelazima koje turisiti najčešće koriste za prelazak granice, budu angažirani policijski službenici koji poznaju osnove engleskog jezika. U vezi s tim, Granična policija BiH treba u idućem razdoblju, sukladno svojim planovima i finansijskim mogućnostima, organizirati dodatnu obuku i edukaciju policijskih službenika Granične policije BiH o osnovama engleskog jezika.

4. Odbor za žalbe građana Parlamentarne skupštine BiH poziva Graničnu policiju BiH da policijskim službenicima ove agencije skrene dužnu pažnju o vrsti informacija koje mogu objavljivati na društvenim mrežama.

Poštujući slobodu govora i izražavanja, pravo na privatnost te druga prava zajamčena Europskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda, Odbor u ovome segmentu preporuča da se zbog specifičnosti poslova i radnih zadataka koje obavljaju, kao i dužnosti koje obnašaju, policijski službenici suzdrže od objavljivanja informacija koje su usko vezane uz obavljanje službene dužnosti ili izvršenje bilo kojeg radnog zadatka, posebno komentara s političkom, vjerskom, etničkom ili drugom pozadinom, a što je u suprotnosti s kodeksom ponašanja policijskih službenika.

5. Razmatrajući predmet broj: 05/2-50-17-70-15/15, povodom žalbe A.G.-a, a koji se odnosi na postupanje policijskog službenika M.B.-a, Odbor za žalbe građana usuglasio se da Granična policija BiH treba nastaviti pojačano pratiti rad ovoga službenika kako bi se spriječile eventualne protupravne radnje, jer je on već stegovno kažnjavao 2014. godine.

Granični prijelazi Bosne i Hercegovine na kojima su građani podnosili žalbe na postupanje policijskih službenika Granične policije BiH su:

Granični prijelaz BiH	Broj žalbi
MGP Ivanica	4
MGP Neum I.	1
MGP Doljani	5
MGP Kamensko	1
MGP Izačić	1
MGP Velika Kladuša	2
MGP Brod	5
MGP Šamac	1
MGP Orašje	4
MGP Brčko	4
MGP Karakaj-Zvornik	1
PGP Zvornik	4
MGP Vardište	2
MGP Crveni Grm	1
MGP Rača	1
MGP Gorica	1
MGP Gradiška	1
MGP Aerodrom Sarajevo	4
MGP Aerodrom Tuzla	2

Ostale žalbe nisu vezane uz povredu službene dužnosti policijskih službenika za neki od graničnih prijelaza, već su uglavnom okarakterizirane kao žalbe koje su proizvod osobnih sukoba između podnositelja žalbe i policijskih službenika.

Razlozi za podnošenje žalbi na rad policijskih službenika Granične policije Bosne i Hercegovine

Razlozi za podnošenje žalbi mogu se podijeliti na sljedeće:

1. Neprimjerena komunikacija, drsko i neprofesionalno ponašanje policijskih službenika (16 žalbi)

Odbor za žalbe građanin u više je navrata skretao pozornost Graničnoj policiji BiH na obvezu poštivanja kodeksa ponašanja policijskih službenika, s posebnim naglaskom na ophodjenje i komunikaciju s građanima prilikom kontrole prelaska granice. Tijekom razmatranja žalbi konstatirano je da je u većini slučajeva nezadovoljstvo građana uvjetovano neprimjerenom, suvišnom komunikacijom policijskih službenika, te u pojedinim slučajevima drskim i neprofesionalnim postupcima policijskih službenika.

U vezi s tim, Odbor smatra kako bi bilo korisno organizirati periodične obuke policijskih službenika o načinu komuniciranja s građanima, pri čemu one trebaju biti svedene na isključivo službenu razinu bez nepotrebnih, suvišnih komentara, što nerijetko dovodi do verbalnog sukoba, a koji potom rezultira žalbom građanina na rad policijskog službenika. Ovdje svakako treba uvrstiti i obuke o upravljanju stresom i djelovanju u nepovoljnim uvjetima za rad, poput velike frekvencije putničkog prometa i sl.

Rad psihologa s timovima granične policije u velikoj bi mjeri rezultirao rješavanju ovakvih pojava na graničnim prijelazima Bosne i Hercegovine.

2. Prijave koruptivnog djelovanja policijskih službenika Granične policije BiH (7 žalbi)

U dva predmeta utvrđena je osnovanost navoda iz žalbe. Tako je u predmetu broj: 05/2-50-17-227-57/14, povodom žalbi S.A., policijskom službeniku M.V.-u izrečena je novčana stegovna sankcija u iznosu od 30 % na osnovnu plaću u trajanju od 5 mjeseci, jer se radilo o povratu u činjenju djela.

U predmetu broj: 05/2-50-17-70-29/15, povodom žalbi M.K. i A.K., protiv policijskog službenika podnesen je zahtjev za pokretanje stegovnog postupka.

Odbor za žalbe građana je razmatrajući ove predmete usvojio preporuku kojom se od Granične policije BiH traži da primijeni nultu stopu tolerancije kod nedvojbeno utvrđenih slučajeva koruptivnog ponašanja policijskih službenika ove policijske agencije, tim prije što je ovakvo neprimjereno ponašanje evidentirano u više pojedinačnih slučajeva, a o čemu je Odbor izvješćivan.

3. Predugo zadržavanje na graničnim prijelazima, te posebne kontrole prilikom prelaska granice Bosne i Hercegovine (10 žalbi)

Odbor za žalbe građana Parlamentarne skupštine BiH u ovim je predmetima utvrdio da u postupanju policijskih službenika Granične policije BiH nisu utvrđene nepravilnosti ni povrede mjerodavnih zakona.

Radnje poduzete u konkretnim slučajevima sastavnim su dijelom procedura Granične policije BiH i sukladne su zakonskim propisima koji su na snazi u Bosni i Hercegovini.

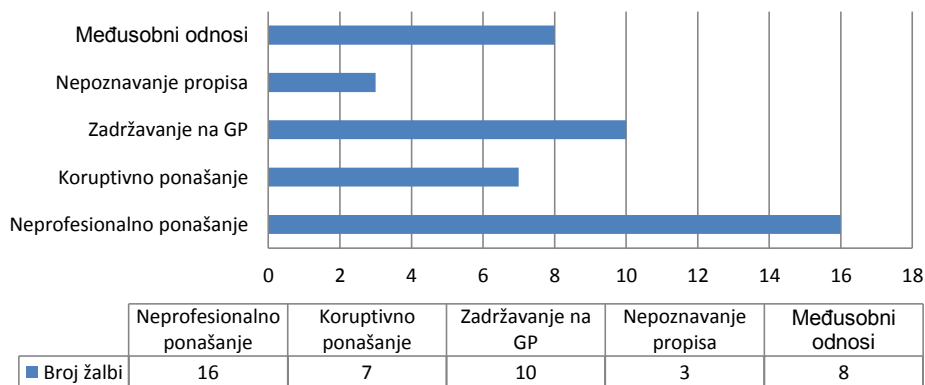
S druge strane, predugo zadržavanje na graničnim prijelazima uvjetovano je objektivnim okolnostima na graničnim prijelazima, poput brzine internetske konekcije za očitavanje putovnica, frekvencija prometa i sl.

4. Nepoznavanje propisa policijskih službenika prilikom obavljanja granične kontrole (3 žalbe)

Na temelju prikupljenih dokaza povodom žalbi koje su se odnosile na navodno nepoznavanje propisa policijskih službenika Granične policije BiH, Odbor za žalbe građana nije utvrdio osnovanost navoda u ovim žalbama.

Ostale žalbe odnose se na pitanja međusobnih, osobnih sukoba i odnosa između građana i policijskih službenika Granične policije BiH ili se pak uopćeno odnose na postupanje policijskih službenika izvan obavljanja službe na graničnim prijelazima Bosne i Hercegovine.

Broj žalbi po razlozima podnošenja

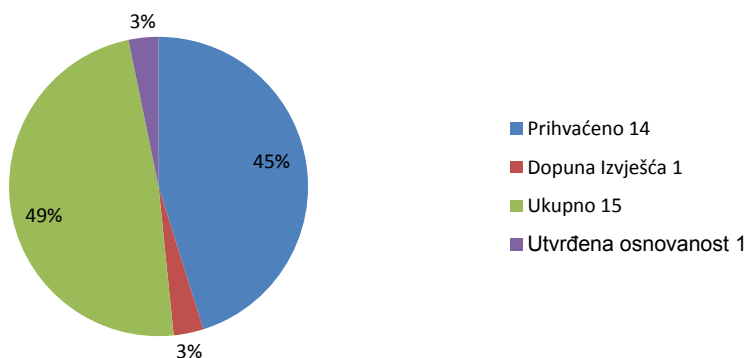
Odjeljak D. Žalbe na rad policijskih službenika Državne agencije za istragu i zaštitu BiH (SIPA)

U izvještajnom razdoblju Odbor za žalbe građana razmatrao je 15 žalbi podnesenih na postupke policijskih službenika Državne agencije za istrage i zaštitu BiH, od kojih je četiri bilo označeno određenim stupnjem tajnosti sukladno Zakonu o zaštiti tajnih podataka ("Službeni glasnik BiH", br. 54/05 i 12/09).

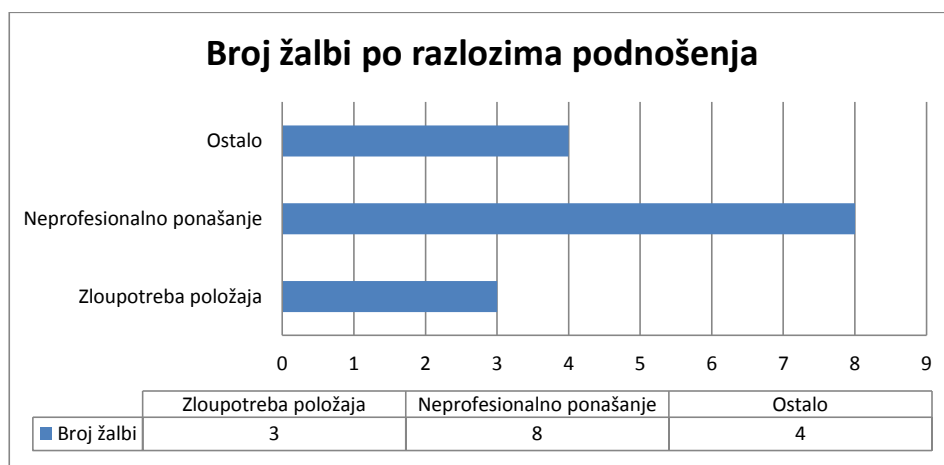
Odbor za žalbe građana usvojio je 15 zaključaka kojima su usvojena izvješća o provedenoj internoj istrazi Državne agencije za istrage i zaštitu BiH.

Tijekom razmatranja ovih žalbi za njih 14 nije utvrđeno postojanje osnove, dok je u predmetu broj: 05/2-50-17-70-13/15, povodom žalbe Š.S.-a, utvrđena odgovornost policijskog službenika Ž.Ć.-a, kojemu je izrečena novčana stegovna sankcija u iznosu od 15 % na osnovnu plaću u trajanju od dva mjeseca.

Analiza postupanja povodom žalbi

Razlozi za podnošenje žalbi protiv policijskih službenika Državne agencije za istrage i zaštitu uglavnom su se odnosili na neprofesionalno ponašanje i zlouporabu službenog položaja policijskih službenika, ili su pak rezultat osobnih sukoba između građanina i policijskog službenika.

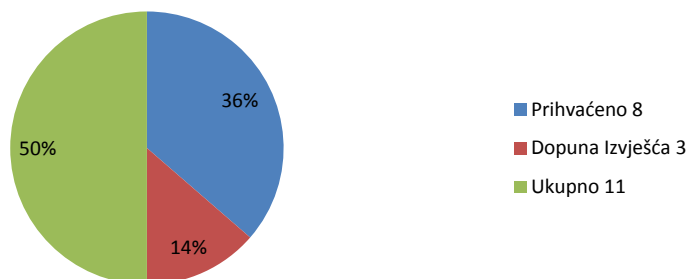
Odbor za žalbe građana usvojio je i preporuku kojom se od Državne agencije za istrage i zaštitu BiH traži da policijskim službenicima ove agencije skrene dužnu pažnju o vrsti informacija koje mogu objavljivati na društvenim mrežama.

Poštujući slobodu govora i izražavanja, pravo na privatnost te druga prava zajamčena Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, Odbor u ovome segmentu preporuča da se zbog specifičnosti poslova i radnih zadataka koje obavljaju, kao i dužnosti koje obnašaju, policijski službenici suzdrže od objavljivanja informacija koje su usko vezane uz obavljanje službene dužnosti ili izvršenje bilo kojeg radnog zadatka, posebno komentara s političkom, vjerskom, etničkom ili drugom pozadinom, a što je u suprotnosti s kodeksom ponašanja policijskih službenika.

Odjeljak E. Žalbe na rad policijskih službenika Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH

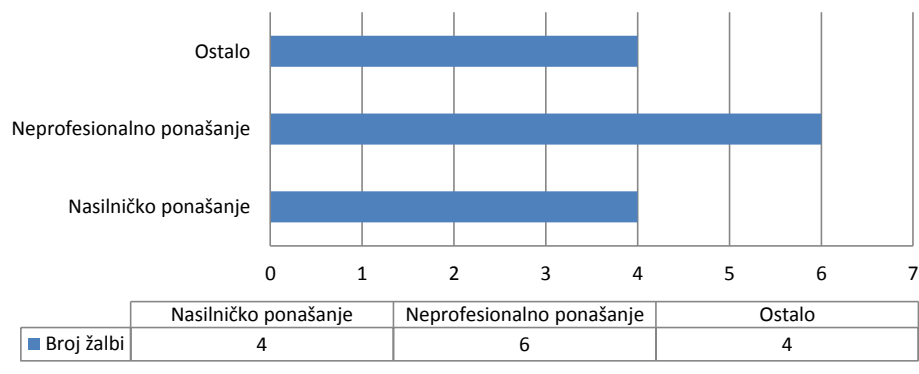
Odbor za žalbe građana zaprimio je 11 žalbi na rad policijskih službenika Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH, od koji je osam razmatrano, dok se za tri čeka izvješće o preliminarnim provjerama Direkcije.

DKPT-analiza broja žalbi

Razlozi za podnošenje žalbi uglavnom se odnose na neprimjereno, neprofesionalno ponašanje policijskih službenika, te neprimjerenu komunikaciju s građanima.

Broj žalbi po razlozima podnošenja

Razmatrajući ove žalbe, Odbor niti u jednom prijavljenom slučaju nije utvrdio postojanje povrede službene dužnosti policijskih službenika Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH.

Međutim, razmatrajući predmet broj: 05/2-50-17-70-19/15, povodom žalbi A.S.-a, Odbor za žalbe građana usvojio je preporuku kojom poziva Direkciju za koordinaciju policijskih tijela BiH da policijskim službenicima ove agencija skrene dužnu pažnju o vrsti informacija koje mogu objavljivati na društvenim mrežama.

Poštujući slobodu govora i izražavanja, pravo na privatnost te druga prava zajamčena Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, Odbor u ovom segmentu preporuča da se zbog specifičnosti poslova i radnih zadataka koje obavljaju, kao i dužnosti koje obnašaju, policijski službenici suzdrže od objavljivanja informacija koje su usko vezane uz obavljanje službene dužnosti ili izvršenje bilo kojeg radnog zadatka, posebno komentara s političkom, vjerskom, etničkom ili drugom pozadinom, a što je u suprotnosti s kodeksom ponašanja policijskih službenika.

Odjeljak F. Ostale aktivnosti Odbora za žalbe građana (transparentnost i javnost)

Odbor za žalbe građana je, u suradnji s Centrom za sigurnosne studije (CSS) i uz potporu ženevskog Centra za demokratski nadzor oružanih snaga (DCAF), organizirao dvije konferencije, i to:

- 23. 4. 2015. o temi: "Značaj borbe protiv neprimjerenog i neetičnog postupanja u policijskim redovima", i
- 7. 12. 2015. o temi: "Uloga neovisnih tijela za žalbe na rad policijskih službenika u jačanju policijskog integriteta.

Cilj organiziranja konferencija bio je pružiti javnosti informacije o ulozi neovisnih tijela za žalbe na rad policijskih službenika kao novi način pristupa demokratskom nadzoru nad radom policije. Također su predstavljene iste ili slične institucije koje imaju mandat za zaprimanje i istragu žalbi građana protiv nedoličnog ponašanja i zlouporabe policijskih ovlasti od policijskih službenika.

Jedna od bitnih pretpostavki odgovornosti i integriteta policijskih struktura odnosi se na povjerenje građana u njihov rad, koje se najočitije manifestira u odnosu na povredu individualnih prava građana i na mogućnost procesuiranja pritužbi građana na rad policijskih službenika na neovisan i profesionalan način.

Na konferencijama je razgovarano i o zaključcima što ih je Parlamentarna skupština BiH usvojila uz Izvješće o radu Odbora za žalbe građana za 2014. godinu, a u kojima je istaknuta potreba da Uprava za neizravno oporezivanje BiH obavi generalnu rekonstrukciju aparata za videonadzor, zamijeni stare aparate novima te da, u suradnji s Graničnom policijom BiH, pronade odgovarajuća rješenja za problem nefunkcionalnosti odnosno lošeg funkcioniranja videonadzora na graničnim prijelazima Bosne i Hercegovine. Ovo je posebno važno jer se najveći broj pritužbi građana odnosi na rad policijskih službenika Granične policije BiH, pri čemu je videonadzor ključan pri dokazivanju nezakonitih radnji na graničnim prijelazima.

Među usvojenim zaključcima na navedenim konferencijama mogu se izdvojiti sljedeći:

1. raditi na izradi zajedničkih smjernica za rad neovisnih tijela za žalbe građana na rad policijskih službenika na različitim razinama u Bosni i Hercegovini, kao i jedinica za profesionalne standarde, kako bi se postupanje u istim ili sličnim slučajevima uskladilo i stekla jedinstvena praksa;

2. jačati integritet policijskih službenika informativno i edukacijski (na kompetencijama), kako bi se vratilo povjerenje građana u rad policije;
3. raditi na većoj transparentnosti i neovisnosti, kako bi šira javnost bila upoznata sa svojim pravima, njihovim korištenjem te kome se i na koji način primjereno obratiti;
4. raditi na jačanju jedinica za profesionalne standarde, edukacijski te potpunom predviđenim osobljem.

Među ostalim aktivnostima Odbora za žalbe građana u 2015. godini može se izdvojiti i sastanak s ravnateljem Granične policije BiH Zoranom Galićem, koji je održan 20. 11. 2015., a na kojemu je istaknut značaj suradnje Odbora za žalbe i Granične policije, te značaj uvida u rad graničnih prijelaza *ad hoc* i planskim obilascima graničnih prijelaza prema unaprijed utvrđenim pitanjima nužnim za razjašnjavanje.

POGLAVLJE III.

PROVOĐENJE ZAKLJUČAKA ZASTUPNIČKOG DOMA I DOMA NARODA PARLAMENTARNE SKUPŠTINE BiH

Odjeljak A. Radni sastanci s nadležnim tijelima za provedbu zaključaka

Odbor za žalbe građana Parlamentarne skupštine BiH je 29. 6. 2015. i 21. 12. 2015. održao radne sastanke s predstavnicima Državne agencije za istrage i zaštitu, Direkcije za koordinaciju policijskih tijela, Granične policije BiH, Ministarstva financija i trezora BiH, Uprave za neizravno oporezivanje BiH i UNDP-a.

Cilj sastanaka bio je utvrditi mjere za realizaciju zaključaka usvojenih na 11. sjednici Zastupničkog doma i na 5. sjednici Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH u vezi s Izvješćem o radu Odbora za žalbe građana Parlamentarne skupštine BiH za 2014. godinu.

Na sastanku su razmatrane dvije teme, i to:

1. Obavljanje sistematskih liječničkih pregleda i pružanje psihološke pomoći policijskim službenicima i
2. Uspostava funkcionalnog videonadzora na graničnim prijelazima Bosne i Hercegovine.

1. Obavljanje sistematskih liječničkih pregleda i pružanje psihološke pomoći policijskim službenicima

Vjekoslav Vuković, predsjednik Odbora, podsjetio je nazočne na preporuku Odbora prema kojoj policijske agencije na razini Bosne i Hercegovine trebaju pokrenuti inicijativu za obavljanje redovnog sistematskog pregleda policijskih službenika koji imaju dozvolu za nošenje oružja, a naročito pripadnika Jedinice za specijalnu podršku, s posebnim naglaskom na psihološko testiranje, a s ciljem sprječavanja neprimjerene i nezakonite uporabe vatrenog oružja izazvane eventualnim psihološkim traumama.

Kako se policijski službenici, a naročito pripadnici Jedinice za specijalnu podršku, svakodnevno susreću s izuzetno teškim stresnim situacijama i događajima, vodstva ovih policijskih agencija trebaju uložiti dodatne napore u izradu programa upravljanja stresom i poduzimanje pravovremenih mjera radi održavanja psihološke stabilnosti navedenih osoba.

Predstavnici policijskih agencija u svojim su izlaganjima istaknuli da su posljednji liječnički pregledi policijskih službenika obavljani 2006. godine, te da je krajnje vrijeme za započinjanje sustavnog projekta provođenja redovnih liječničkih pregleda. Policijski službenici izloženi su pojačanom stresu u obavljanju poslova i radnih zadataka, a tome treba dodati i ekonomske i obiteljske probleme koji u velikoj mjeri utječu na njihovo tjelesno i duševno zdravlje.

Predstavnica Ministarstva financija i trezora BiH upoznala je nazočne da potrebe za proračunskim sredstvima za 2016. godinu trebaju iskazati u iduća dva mjeseca, te da policijske agencije već moraju izraditi planove obavljanja sistematskih liječničkih pregleda. Posebno je skrenula pozornost na to da se ovaj projekt, zbog ograničenih financijskih sredstava, mora provoditi sukcesivno, tijekom nekoliko godina, te da u tom pravcu agencije moraju izraditi planove prema prioritetima.

Također, predstavnici policijskih agencija istaknuli su da je policijskim službenicima potrebna psihološka podrška za suočavanje s nizom izazova koji su pred njima za vrijeme obavljanja njihove službe. Ovo pitanje mora se prioritarno rješavati u idućem razdoblju angažiranjem određenoga broja psihologa koji će biti stalno zaposleni u policijskim agencijama, kako bi svakodnevnim radom, s jedne strane, pružali psihološku pomoć policijskim službenicima, a s druge strane detektirali moguće psihološke ispade uzrokovane stresom na poslu ili pak ekonomskim i obiteljskim problemima, što bi moglo imati neželjene posljedice.

U raspravi o navedenom pitanju utvrđena su dva zaključka:

1. Granična policija BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu i Direkcija za koordinaciju policijskih tijela trebaju u što kraćem roku izraditi planove prema prioritetima za obavljanje sistematskih liječničkih pregleda policijskih službenika, kako bi se za njih mogla potraživati financijska sredstva u proračunu za 2016. godinu.
2. Navedene policijske agencije trebaju pokrenuti postupak izmjene sistematizacije radnih mjesta u smislu otvaranja radnih mjesta za određeni broj psihologa u njima, čiji je angažman više nego potreban za budući uspješan rad policijskih službenika.

2. Uspostava funkcionalnog videonadzora na graničnim prijelazima Bosne i Hercegovine

Cijeneći činjenicu da je problem sustava videonadzora uočen kao ključan pri dokazivanju određenih nezakonitih radnji na graničnim prijelazima, što je isticao i Odbor za žalbe građana u prošlom mandatu, te cijeneći činjenicu da je funkcioniranje ovoga sustava prije svega od značaja za sigurnost graničnih prijelaza, a potom i za odgovarajuće rješavanje određenih žalbi građana na rad djelatnika Granične policije BiH, Odbor je zatražio od Granične policije BiH potpunu informaciju o realizaciji zaključka Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH.

Naime, Zastupnički dom Parlamentarne skupštine BiH usvojio je zaključak broj: 01/a-50-1-15-64/14 od 26. 3. 2014., kojim je Uprava za neizravno oporezivanje BiH zadužena za generalnu rekonstrukciju aparata za videonadzor te za pronalaženje, u suradnji s Graničnom policijom BiH, odgovarajućeg rješenja problema nefunkcioniranja, odnosno lošeg funkcioniranja videonadzora na graničnim prijelazima Bosne i Hercegovine.

Međutim, Uprava za neizravno oprezivanje BiH izvijestila je Parlamentarnu skupštinu BiH, aktom broj: 01/1-3-02-5-86-30/14 od 21. 4. 2014., da je donijela Odluku, broj: 01-02-2-969/14 od 11. 4. 2014., o trajnom ustupanju sustava videonadzora na svim graničnim prijelazima u Bosni i Hercegovini Graničnoj policiji BiH, koja je postala odgovorna za realizaciju navedenog zaključka.

U vezi s tim, Odbor za žalbe građana izdao je Graničnoj policiji BiH preporuku sljedećeg sadržaja:

Odbor za žalbe građana Parlamentarne skupštine BiH upućuje Graničnu policiju BiH da pristupi provođenju zaključka Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH broj: 01/a-50-1-15-64/14 od 26. 3. 2014., a u skladu s Odlukom Uprave za neizravno oprezivanje BiH, broj: 01-02-2-969/14 od 11. 4. 2014., o trajnom ustupanju sustava videonadzora na svim graničnim prijelazima u Bosni i Hercegovini Graničnoj policiji BiH.

Odbor za žalbe građana Parlamentarne skupštine BiH preporuča Graničnoj policiji BiH da, cijeneći predmete koji su razmatrani na 10. sjednici, u što kraćem roku osigura uvjete za uspostavu sustava videonadzora na MGP-u Brod.

U svome odgovoru na navedenu preporuku broj: 17-05-6-02-3-1094-11/14 od 10. 12. 2014., Granična policija BiH izvijestila je Odbor za žalbe građana o sljedećim činjenicama:

1. U članku 14. Zakona o graničnoj kontroli ("Službeni glasnik BiH", br. 53/09, 54/10 i 47/14) navedeno je da je **Uprava za neizravno oprezivanje nadležna za poslove izgradnje, dogradnje, rekonstrukcije, upravljanja i održavanja objekata i infrastrukture na graničnim prijelazima. Granični prijelaz mora biti izgrađen i opremljen tako da omogućava učinkovito i sigurno obavljanje graničnih provjera u skladu sa standardima i uvjetima koje utvrđuje Vijeće ministara.**
2. U članku 3. Pravilnika o standardima i uvjetima izgrađenosti i opremljenosti graničnih prijelaza ("Službeni glasnik BiH", broj 06/10) propisano je da **zajedničku opremu potrebnu za obavljanje poslova granične kontrole na graničnim prijelazima osigurava i održava nadležno tijelo za upravljanje i održavanje graničnih prijelaza**, dok je u članku 4. Pravilnika navedeno **da je videonadzor opći standard i uvjet za opremanje i izgradnju graničnih prijelaza.**
3. Vijeće ministara BiH je na 94. sjednici, održanoj 16. 7. 2009., potom na 100. sjednici, održanoj 30. 9. 2009., te na 110. sjednici, održanoj 30. 12. 2009., donijelo i potvrdilo **zaključak kojim upravljanje i održavanje graničnih prijelaza treba povjeriti Upravi za neizravno oprezivanje.**

Slijedom navedenoga, Granična policija BiH izvijestila je Odbor za žalbe građana BiH da nema zakonsku nadležnost niti mogućnost da prihvati i realizira zahtjev Uprave za neizravno

oporezivanje koji se odnosi na "Odluku o trajnom ustupanju sustava videonadzora na svim graničnim prijelazima Granične policije BiH". Prema tome, Granična policija BiH nema zakonsku osnovu da uknjiži navedenu opremu kao stalno sredstvo u svojim poslovnim knjigama, niti je u mogućnosti, u skladu s pozitivnim zakonskim propisima, planirati odgovarajuća proračunska sredstva za te namjene.

Iz svega navedenog razvidno je da zaključak Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH nije realiziran, što u velikoj mjeri otežava rješavanje žalbi građana na rad i postupanje pripadnika Granične policije BiH te da se on i dalje odnosi na Upravu za neizravno oporezivanje BiH.

Predstavnik Uprave za neizravno oporezivanje BiH u svome je izlaganju istaknuo da je Uprava preuzela obvezu realiziranja zaključaka Parlamentarne skupštine BiH, te da je u tom cilju, u suradnji s Graničnom policijom BiH, obavljen pregled postojećih sustava videonadzora na graničnim prijelazima Bosne i Hercegovine, u mjeri u kojoj su to bili u stanju učiniti jer u Upravi nemaju specijalizirane stručnjake za to područje koji bi mogli konačno valorizirati postojeće sustave. Cijeneci da je rješavanje ovog problema izuzetno složeno te da je postojeća oprema zastarjela i ima lošu rezoluciju, u idućem je razdoblju potrebno izraditi stručan elaborat o tome kakva je oprema potrebna za uspostavu cjelovitog, funkcionalnog sustava videonadzora na graničnim prijelazima, te što učiniti s postojećom opremom na njima. U tom cilju će se Uprava za neizravno oporezivanje BiH obratiti Vijeću ministara BiH za odobravanje financijskih sredstava potrebnih za izradu ovog elaborata.

Članovi Odbora za žalbe građana naglasili su da Uprava za neizravno oporezivanje BiH i Granična policija BiH trebaju zajedno izvršiti uvid u sadašnje stanje kako bi odredili što jest a što nije funkcionalno u sustavu videonadzora, te sukcesivno pristupiti rješavanju ovog problema prema prioritetima.

Na sastanku je također istaknuto da su prioriteti utvrđeni prema granici Bosne i Hercegovine s Republikom Hrvatskom, dok prema granici sa Srbijom i Crnom Gorom nisu utvrđeni ni prioriteti niti su kategorizirani granični prijelazi.

Predstavnici UNDP-a iskazali su spremnost UNDP-a da sudjeluje u rješavanju ovog pitanja, pri čemu prethodno treba procijeniti stanje, na osnovi čega bi trebalo pripremiti projekte za podnošenje donatorima.

Članovi Odbora naglasili su da je rješavanje pitanja funkcionalnog videonadzora na graničnim prijelazima Bosne i Hercegovine nužno ne samo za suzbijanje i utvrđivanje korupcije, kako je to već evidentirano u radu na predmetima, već je to i pitanje sigurnosti građana Bosne i Hercegovine, imajući u vidu povećanje opasnosti od terorističkih djelovanja.

Shodno navedenome, nakon rasprave o ovom pitanju usvojeni su sljedeći zaključci:

1. Pozivaju se Granična policija BiH i Uprava za neizravno oporezivanje BiH da intenziviraju međusobno djelovanje u cilju utvrđivanja postojećeg stanja sustava videonadzora na graničnim prijelazima, da izrade program sanacije sustava prema

utvrđenim prioritetima te da, u suradnji s UNDP-em, utvrde najbolji model za prijavu za donatorska sredstva s ciljem rješavanja ovog pitanja.

2. O poduzetim mjerama potrebno je pravovremeno izvijestiti Parlamentarnu skupštinu BiH.

Odbor za žalbe građana zatražio je od Granične policije BiH, Uprave za neizravno oporezivanje BiH, Direkcije za koordinaciju policijskih tijela BiH, te Državne agencije za istrage i zaštitu BiH informaciju o poduzetim mjerama po usvojenim zaključcima.

U vezi s navedenim zaključcima Granična policija BiH izvjestila je Odbor da je ministar sigurnosti BiH donio Odluku o imenovanju radne grupe zadužene za realiziranje aktivnosti neophodnih za uspostavljanje video nadzora na graničnim prelazima Bosne i Hercegovine. Radnu grupu čine predstavnici Ministarstva sigurnosti BiH, Granične policije BiH i Uprave za neizravno oporezivanje BiH.

Također, u vezi s potrebom obavljanja sistematskih liječničkih pregleda i pružanja psihološke potpore policijskim službenicima, Granična policija BiH izvjestila je Odbor da obveza vršenja sistematskih pregleda nije propisana Zakonom o policijskim službenicima. Naime, u Budžetu za 2015. godinu planirana su bila sredstva za ovu namjenu ali ista nisu iskorištena jer se čekalo donošenje izmjena i dopuna Zakona o policijskim službenicima, kojim se ova oblast trebala regulirati.

S druge strane, Granična policija BiH u svom Pravilniku o unutrašnjoj organizaciji ima sistematizovano radno mjesto "psiholog".

Uprava za neizravno oporezivanje BiH u svom odgovoru istakla je da je izvršila snimanje postojećeg stanja sistema video nadzora i o istom sačinila izvješće. Međutim, Uprava nije mogla predložiti mjere za otklanjanje utvrđenih nedostataka, jer ne raspolaže stručnim kadrovima koji bi mogli izvršiti stručnu analizu i defektažu sistema video nadzora na graničnim prelazima Bosne i Hercegovine.

Izrada elborata o stanju sistema video nadzora instaliranih na graničnim prelazima Bosne i Hercegovine sa prijedlogom mjera za otklanjanje nedostataka zahtjeva značajna finansijska sredstva, koja nisu odobrena u Budžetu za 2016. godinu.

Također je naglašeno da je Ministarstvo sigurnosti BiH donijelo Odluku o imenovanju radne grupe zadužene za realiziranje aktivnosti neophodnih za uspostavljanje video nadzora na graničnim prelazima Bosne i Hercegovine.

Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH izvjestila je Odbor da ne postoji pravni osnov za obavljanje liječničkih pregleda policijskih službenika, odnosno Zakon o policijskim službenicima BiH ne propisuje takvu mogućnost. Predložene izmjene i dopune Zakona propisuju da se policijski službenici mogu upućivati na redovne, periodične i vanredne liječničke preglede, te bi se usvajanjem istih stvorile pretpostavke za izradu planova i obavljanje liječničkih pregleda policijskih službenika.

Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH je u prijedlogu novog Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Direkcije, predvidjela radno mjesto stručnog savjetnika - psihologa u statusu državnog službenika.

Državna agencija za istrage i zaštitu BiH, također je istakla da nije zakonski propisana obaveza obavljanja redovnih sistematskih pregleda policijskih službenika zbog čega se u Budžetu za 2016 godinu nisu mogla planirati novčana sredstva za provođenje istih. Međutim, Agencija je u određenim situacijama upućivala policijske službenike na vanredne liječničke preglede.

U pogledu angažovanja psihologa u Agenciji, Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Agencije, nema sistematizovanog radnog mjesta psiholog, te je u periodu od 15.10.2014. do 15.9.2015. jedna policijska službenica pored svojih poslova obavljala i poslove pružanja stručne psihološke potpore i pomoći policijskim službenicima Jedinice za specijalnu potporu Agencije. S tim u vezi, Agencija će prilikom izmjene Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji, koja je planirana u 2016. godini, uzeti u obzir zaključak koji se odnosi na sistematizovanje radnog mjesta psihologa.

Odjeljak B. Posjet i obilazak graničnih prijelaza Bosne i Hercegovine

Centar za demokratski nadzor oružanih snaga iz Ženeve (DCAF), u suradnji s Centrom za sigurnosne studije (CSS), podržao je projekt Odbora za žalbe građana Parlamenta o posjetu jedinicama Granične policije BiH odnosno projekt obilaska graničnih prijelaza Bosne i Hercegovine, a na temelju žalbi građana kojima je ukazano na određene propuste prilikom obavljanja graničnih kontrola.

Odbor za žalbe građana 11. i 12. 11. 2015. obišao je:

1. MGP Ripač - Uzljebič (Bihać)
2. MGP Izačić - Ličko Petrovo Selo (Bihać)
3. MGP Brčko - Gunja (Brčko)
4. MGP Brčko luka (Brčko)
5. MGP Bijeljina - Sremska Rača (Bijeljina).

Odbor za žalbe građana 23. i 24.11.2015. obišao je:

1. MGP Deleuša - međunarodni robni prijelaz (Trebinje)
2. MGP Klobuk - robni i trošarinski (Trebinje)
3. MGP Ivanica - planiran kao prijelaz za uvoz/izvoz voća i povrća (Trebinje)
4. MGP Trebimlja - Čepikuće (Trebinje)
5. MGP Doljani - Metković
6. MGP Neum 1
7. MGP Neum 2
8. GP za pogranični promet Duži
9. GP za pogranični promet Radež.

Cilje posjeta: utvrditi činjenice u vezi s pitanjima koja su razmatrana u žalbama građana i na koja je ukazano u Godišnjem izvješću za 2014., i to:

1. pokrivenost graničnih prijelaza funkcionalnim videonadzorom,
2. infrastruktura objekata u kojima su smješteni granični policajci/policajke te u kojima se obavljaju granične provjere,
3. koliko su granični policajci/policajke upućeni u propise kojima se uređuje granični promet, što uključuje poznavanje etičkog kodeksa, pravovremena dostupnost instruktivnih akata vodstva Granične policije BiH na svim graničnim prijelazima,
4. poznavanje stranih jezika, naročito na graničnim prijelazima s povećanom frekvencijom putničkog prometa,
5. pripremljenost graničnih prijelaza na mogući priljev migranata iz smjera Republike Hrvatske i Republike Srbije,
6. sistematski pregledi graničnih policajaca, te druge provjere u vezi s davanjem odobrenja za nošenje oružja.

1. Pokrivenost graničnih prijelaza funkcionalnim videonadzorom

Parlamentarna skupština BiH je s Izvješćem o radu Odbora za 2014. godinu usvojila i sljedeći

ZAKLJUČAK

Poziva se Uprava za neizravno oporezivanje da bez odgode pristupi realizaciji Zaključka Zastupničkog doma Parlamentarne skupštine BiH broj: 01/a-50-1-15-64/14 od 26. 3. 2014., koji glasi:

Zadužuje se Uprava za neizravno oporezivanje da obavi potrebnu generalnu rekonstrukciju aparata za videonadzor, zamijeni stare aparate novima te, u suradnji s Graničnom policijom BiH, pronađe odgovarajuće rješenje problema nefunkcioniranja, odnosno lošeg funkcioniranja videonadzora na graničnim prijelazima u Bosni i Hercegovini.

Odbor za žalbe građana je u vezi s ovim pitanjem 29. 6. 2015. održao radni sastanak s nadležnim institucijama. Tom prilikom usvojen je zaključak:

Pozivaju se Granična policija BiH i Uprava za neizravno oporezivanje BiH da intenziviraju međusobno djelovanje u cilju utvrđivanja postojećeg stanja sustava videonadzora na graničnim prijelazima, da izrade program sanacije sustava prema utvrđenim prioritetima te da, u suradnji s UNDP-em, utvrde najbolji model za prijavu za donatorska sredstva s ciljem rješavanja ovog pitanja.

Za vrijeme obilaska graničnih prijelaza Bosne i Hercegovine konstatirano je da MGP Ripač, MGP Deleuša, MGP Trebimlja, MGP Bijeljina, MGP Pavlovića most (GP za željeznički

promet - Bijeljina), MGP Neum I. i MGP Neum II., MGP Izačić, PGP Duži i PGP Radež nemaju postavljen ili nemaju funkcionalan videonadzor. Naime, na MGP-u Izačić videonadzor radi, ali nema mogućnost snimanja i pohrane snimaka, već samo snima u sadašnjem vremenu stanje na graničnom prijelazu, dok na MGP-u Neum I. i MGP-u Neum II., koji su zajednički prijelazi s Republikom Hrvatskom, videonadzor postoji samo na strani granične policije Republike Hrvatske, što može stvarati teškoće u vezi s procedurama za ustupanje videosnimaka, a što je najbolje potvrdio slučaj Geer-Oksam.

Prema ocjeni članova Odbora za žalbe građana, MGP Doljani ima tehnički odgovarajući sustav videonadzora i kao takav mogao bi biti ogledni primjer za uspostavu videonadzora na drugim graničnim prijelazima, naročito onima s povećanom frekvencijom putničkog prometa.

Bitno je istaknuti i činjenicu da je za vrijeme obilaska graničnih prijelaza utvrđeno kako ni u jednoj prostoriji za ispitivanje i zadržavanje osoba nema postavljen videonadzor.

2. Infrastruktura objekata u kojima su smješteni granični policajci/policajke i u kojima se obavljaju granične provjere

Opća ocjena članova Odbora za žalbe građana kada je infrastruktura objekata Granične policije BiH na graničnim prelazima u pitanju jest da su uvjeti za smještaj i rad policijskih službenika loši, vrlo neuvjetni, a što se posredno ili neposredno odražava na kvalitetu kontrole, kao i na odnos policijskih službenika spram građana.

Tako MGP Ripač i MGP Trebimlja nemaju napajanje električnom energijom, dok je na MGP-u Deleuša utvrđen čest nestanak električne energije ili pak pad napona, što posebno otežava uvjete rada tijekom noći, a nepovoljno utječe i na sustav za kontrolu isprava prilikom granične kontrole.

Na većini graničnih prijelaza policijski službenici rade u privremeno postavljenim "kontejnerima", kao što je slučaj s MGP-om Deleuša, MGP-om Ivanica, MGP-om Trebimlja, MGP-om Doljani, PGP-om Duži i PGP-om Radež. Posebno je indikativno što većina tih prijelaza nije natkrivena, što stvara teškoće prilikom obavljanja granične kontrole kada su nepovoljni vremenski uvjeti, poput velike vrućine, snijega ili kiše, a posljedice trpe i građani jer im se oštećuju putne isprave za vrijeme padalina. Granična policija BiH u više navrata je skretala pozornost na ovaj problem Upravi za neizravno oporezivanje.

Također, u nekim od ovih, može se reći, improviziranim prostorima za rad policijskih službenika utvrđeni su problemi s opskrbom vodom za piće te nedostatak sanitarnih čvorova.

Posebno zabrinjava što na većini graničnih prijelaza nisu postavljene tehnički zadovoljavajuće fizičke zapreke, pri čemu su rampe manualne i kao takve ne odgovaraju prometnim standardima. Postojeće fizičke zapreke nisu prikladno obilježene za sudionike u prometu, što nerijetko među građanima dovodi do zabune glede toga jesu li ili nisu obvezni zaustaviti vozilo, a često je riječ o problemu s vodoravnom i okomitom signalizacijom.

3. Koliko su granični policajci/policajke upućeni u propise kojima se uređuje granični promet, što uključuje poznavanje etičkog kodeksa, pravovremenu dostupnost instruktivnih akata vodstva Granične policije BiH na svim graničnim prijelazima

Tijekom posjeta članovima Odbora za žalbe građana izloženo je da pripadnici i pripadnice Granične policije BiH imaju prisutp intranetu Granične policije BiH na kojem se redovito postavljaju svi pravni akti i instruktivne naredbe bitne za rad policijskih službenika. Također, svi policijski službenici upoznati su s odredbama etičkog kodeksa, što potvrđuju i svojim potpisom prilikom preuzimanja etičkog kodeksa.

Međutim, Odbor u ovome djelu ističe da svi granični prijelazi nemaju urednu opskrbu električnom energijom, što može biti otežavajući čimbenik prilikom potrebe za uvidom u određeni propis pri obavljanju granične kontrole. Članovi Odbora smatraju nužnim na svakom graničnom prijelazu imati uvezane preslike zakonskih i pozdakonskih akata, sporazuma i instruktivnih akata bitnih za obavljanje granične kontrole. Svakako, bitno je inicirati i održavati kontinuirane obuke iz područja poznavanja propisa u cilju obnavljanja znanja, što bi bilo u korist i policijskih službenika i građana nad kojima se provodi granična kontrola.

Odbor za žalbe građana skreće pozornost na značaj etičkog kodeksa i djelovanja policijskih službenika sukladno njegovim odredbama, te smatra kako se činom potpisivanja akta kojim se potvrđuje da je policijski službenik upoznat sa sadržajem kodeksa zadovoljava samo forma. Naime, imajući u vidu kako se veliki broj žalbi građana odnosi na neprofesionalno i grubo ponašanje policijskih službenika, to ide u prilog tvrdnji da se mora posvetiti mnogo veća pozornost izučavanju odredaba i djelovanju policijskih službenika sukladno etičkim kodeksom.

U vezi s tim Odbor smatra kako bi bilo korisno organizirati periodične obuke policijskih službenika o načinu komuniciranja s građanima, pri čemu ona treba biti svedena isključivo na službenu razinu, bez nepotrebnih, suvišnih komentara, što nerijetko dovodi do verbalnog sukoba koji potom rezultira žalbom građanina na rad policijskog službenika. Ovdje svakako treba uvrstiti i obuke o upravljanju stresom i djelovanju u nepovoljnim uvjetima za rad, kao što je velika frekvencija putničkog prometa i sl.

Rad psihologa s timovima granične policije u velikoj bi mjeri rezultirao rješavanjem ovakvih pojava na graničnim prijelazima Bosne i Hercegovine.

4. Poznavanje stranih jezika, naročito na graničnim prijelazima s povećanom frekvencijom putničkog prometa

U razgovoru s policijskim službenicima na svim graničnim prijelazima izražena je potreba za obukom iz poznavanja osnova stranih jezika, posebno engleskog jezika, naročito na graničnim prijelazima na kojima je evidentiran značajan broj prelazaka stranih turista, kao što su MGP Doljani, MGP Ivanica, MGP-i Neum I. i II.

U vezi s ovim pitanjem Odbor za žalbe građana je na 15. sjednici, održanoj 30. 4. 2015., usvojio sljedeći zaključak:

Odbor za žalbe građana Parlamentarne skupštine BiH preporuča Graničnoj policiji BiH da na visokofrekventnim graničnim prijelazima Bosne i Hercegovine, odnosno graničnim prijelazima koje turisiti najčešće koriste za prelazak granice, budu angažirani policijski službenici koji poznaju osnove engleskog jezika. U vezi s tim, Granična policija BiH treba u idućem razdoblju, sukladno svojim planovima i financijskim mogućnostima, organizirati dodatnu obuku i edukaciju policijskih službenika Granične policije BiH o osnovama engleskoga jezika.

I u idućem će razdoblju Odbor inzistirati na realizaciji ovoga zaključka, te inicirati da Granična policija BiH tiska brošure s uobičajenim frazama na nekoliko stranih jezika koje se koriste prilikom granične kontrole i koje bi bile distribuirane svim graničnim prijelazima.

5. Pripremljenost graničnih prijelaza na mogući priljev migranata iz smjera Republike Hrvatske i Republike Srbije

Prilikom posjeta i obilaska graničnih prijelaza, posebna tema kojom se Odbor bavio bila je pitanje migrantske krize i spremnost Granične policije BiH da primjereno odgovori u slučaju kretanja migranata prema graničnim prijelazima Bosne i Hercegovine. Za vrijeme posjeta utvrđeno je da do sada nije bilo dolaska migranata na granične prijelaze Bosne i Hercegovine. Granična policija BiH izradila je plan djelovanja u slučaju kretanja migranata iz smjera Republike Hrvatske i Republike Srbije prema Bosni i Hercegovini, te se u tom smjeru prati stanje i redovito razmjenjuju informacije s nadležnim institucijama i policijskim tijelima u gradovima kojima granični prijelazi gravitiraju.

6. Sistematski pregledi graničnih policajaca, te druge provjere u vezi s davanjem odobrenja za nošenje oružja

Odbor za žalbe građana je na 4. sjednici, održanoj 21. 5. 2014., usvojio preporuku prema kojoj policijske agencije na razini Bosne i Hercegovine trebaju pokrenuti inicijativu za obavljanje redovnog sistematskog pregleda policijskih službenika koji imaju dozvolu za nošenje oružja, a naročito pripadnika Jedinice za specijalnu podršku, s posebnim naglaskom na psihološko testiranje, a s ciljem sprječavanja neprimjerene i nezakonite uporabe vatrenog oružja izazvane eventualnim psihološkim traumama.

Kako se policijski službenici, a naročito pripadnici Jedinice za specijalnu podršku, svakodnevno susreću s izuzetno teškim stresnim situacijama i događajima, vodstva ovih policijskih agencija trebaju uložiti dodatne napore u izradu programa upravljanja stresom i poduzimanje pravovremenih mjera radi održavanja psihološke stabilnosti navedenih osoba.

O pitanju sistematskih pregleda vođena je posebna rasprava na radnom sastanku, održanom 29. 6. 2015., na kojem su utvrđena dva zaključka:

3. Granična policija BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu i Direkcija za koordinaciju policijskih tijela trebaju u što kraćem roku izraditi planove prema prioritetima za obavljanje sistematskih liječničkih pregleda policijskih službenika, kako bi se za njih mogla potraživati financijska sredstva u proračunu za 2016. godinu.
4. Navedene policijske agencije trebaju pokrenuti postupak izmjene sistematizacije radnih mjesta u smislu otvaranja radnih mjesta za određeni broj psihologa u njima, čiji je angažman više nego potreban za budući uspješan rad policijskih službenika.

Za vrijeme obilaska graničnih prijelaza i razgovora s policijskim službenicima ponovno je izražena potreba za obavljanjem sistematskih pregleda i pružanjem psihološke podrške, naročito zbog činjenice što je povećan stupanj sigurnosti u cijeloj zemlji te što su policijski službenici izloženi posebnom pritisku nakon nedavnih terorističkih događaja.

Osim navedenoga, Odbor za žalbe građana utvrdio je i sljedeće:

1. Na svim graničnim prijelazima nije postavljena primjerena vodoravna i okomita signalizacija pomoću koje bi se jasno upozoravali građani da se približavaju graničnom prijelazu i jasno isticale zabrane sukladno pravilima kretanja u graničnom pojasu. Također, nema jasnih putokaza prema pojedinim graničnim prijelazima.
2. Jedinice Granične policije BiH nisu popunjene cijelosti kako je to predviđeno sistematizacijom radnih mjesta, što u velikoj mjeri opterećuje raspoloživi broj policijskih službenika na graničnim prijelazima. Primjerice, na graničnim prijelazima na strani Republike Hrvatske u prosjeku je dva puta veći broj policijskih službenika u jednoj smjeni nego što je to slučaj na graničnim prijelazima na strani Bosne i Hercegovine. Tome treba dodati i činjenicu da nema potreban broj žena na graničnim prijelazima, čemu će Granična policija BiH u idućem razdoblju morati posvetiti pozornost.
3. Građani, a posebno turisti, često imaju problema s prelaskom granice zbog neposjedovanja tzv. zelenog kartona, odnosno graničnog osiguranja, pa bi putem internetske stranice Granične policije BiH na jasan i razumljiv način to trebalo istaknuti kao uvjet za prelazak granice Bosne i Hercegovine. Također, na graničnim prijelazima treba na vidljivo i jasno istaknuti da policijski službenik nije ovlašten za izdavanje graničnog osiguranja, čime bi se izbjegle manipulacije u vezi s ovim pitanjem.

POGLAVLJE IV.

PROBLEMI U RADU ODBORA ZA ŽALBE GRAĐANA

U ovome dijelu Izvješća želimo naglasiti probleme s kojima se susreo Odbor tijekom svoga rada odnosno postupanja sukladno Zakonom predviđenim ovlastima.

Naime, Odbor za žalbe građana kao neovisno tijelo policijske strukture ima jasno propisane nadležnosti predviđene člankom 15. Zakona, a koje neće biti u mogućnosti provoditi zbog nejasnih definicija predviđenih Zakonom o izmjenama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH.

Odbor se, sukladno navedenome, obratio Zajedničkom povjerenstvu za administrativne poslove za tumačenje inoviranih odredaba navedenoga zakona, no rezultati su izostali.

Napominjemo da Odbor za žalbe ne može biti tretiran kao drugo radno tijelo jer, imajući u vidu da je ovo neovisno tijelo formirano s ciljem i zadaćom da bude građanski, kontrolni, nadzorni mehanizam u odnosu na rad policijskih struktura Bosne i Hercegovine i u odnosu na žalbe građana, te da je neovisnost i nepristranost članova Odbora zakonski postulat koji se pravno općenito tumači kao neovisnost o ničemu osim zakonu i vlastitoj savjesti³, odnosno onaj koji odlučuje mora biti slobodan od svakog izvanjskog utjecaja, a iz čega i proizlazi temeljni uvjet za postavljanje na ove pozicije, kako je definirano i člankom 16. (Struktura Odbora za žalbe građana), smatramo da bi bilo krajnje pogrešno, ako ne i protiv zakona, izjednačiti i u ovom segmentu članove ovog Odbora s drugim radnim tijelima Parlamentarne skupštine BiH. Navedeno bi, među ostalim, ozbiljno dovelo u pitanje dojam objektivne nepristranosti članova Odbora, jer bi u svijesti građana mogli biti „izjednačeni“ s uvažanim članovima Parlamentarne skupštine BiH koji su izabrani predstavnici naroda i građana Bosne i Hercegovine i/ili zaposlenicima Parlamentarne skupštine BiH, da ne spominjemo upravne i nadzorne odbore koji nemaju nikakvu dodirnu točku s ovim Odborom. To je u suprotnosti ne samo s navedenim zakonskim odredbama nego i s ciljevima i razlozima zbog kojih je jedno ovakvo neovisno tijelo i osnovano.

U protivnome, svrstavanjem Odbora za žalbe građana u kategoriju „drugih radnih tijela“ nužno se čini ovisnost u odlučivanju sukladno smjernicama Parlamentarne skupštine BiH, što odstupa od temeljne ideje o demokratskom nadzoru nad policijskom strukturom BiH, a po tome i zaštiti građana i njihovih temeljnih prava, čime se narušava i načelo povjerenja građana u rad ovakvih tijela. Međunarodna iskustva podržavaju neovisnost u nadzoru i postupanju sa žalbama građana upravo i takvim ili sličnim neovisnim tijelima, uredima ombudsmana ili mehanizmima organizacija za zaštitu ljudskih prava, a koji jamče vanjsku odgovornost policije prema zajednici kojoj služe⁴.

³ Krapac, D., Neovisnost sudaca, Politička misao, Vol. XXXIV, 1997, str. 63-111

⁴Parlamentarni nadzor nad sigurnosnim sektorom, principi, mehanizmi i najbolje prakse, DCAF, Interparlamentarna Unija, Ženeva, 2003., str 61-63.

Također u slučaju definiranja Odbora za žalbe građana kao “drugog radnog tijela”, potrebno je pristupiti izmjenama Zakona o neovisnim i nadzornim tijelima policijske strukture BiH, formalno u dijelu samoga naziva Zakona i imenovanja tijela, a potom i sadržajno u smislu funkcionalne neovisnosti ovoga tijela. Budući da je zakon koji definira rad Odbora nastao kao dio reforme policijskih snaga u BiH, kao inovirano tijelo, sukladno neovisnom nadzoru nad radom policijske strukture te zaštititi prava građana od nepropisnog policijskog postupanja kao dijela pravne stečevine EU⁵, izvjesnim se čini problematiziranje prošle reforme policijskih struktura u BiH ili otvaranje mogućnosti za nove reformske procese.

Također, dijelovi izmijenjenog Zakona o plaćama i naknadama koji se odnose na rad ovih odbora, odnosno njihov rad izvan radnog vremena institucija BiH, čini se nesuvislim kada se uzmu u obzir nadležnosti Odbora za žalbe i njegovi posjeti policijskim agencijama ili pak graničnim prijelazima, te aktivna suradnja s jedinicama za policijske standarde, kao i činjenica da članovi Odbora nisu iz istog mjesta nego dolaze iz udaljenih krajeva Bosne i Hercegovine. To iziskuje dodatni broj noćenja, upućuje na činjenicu da će se prihvatanje Odbora za žalbe kao “drugog radnog tijela” izravno odraziti i na njegovu funkcionalnost, a što nije bio smisao reforme policijskih struktura u BiH.

Želimo ukazati na to da je su na prošloj sjednici održanoj 22. 12. 2015., s početkom u 17 sati, predstavnici policijskih agencija, i to SIPA-e i Granične policije BiH, jasno naveli kako nisu u mogućnosti biti nazočni sjednicama Odbora jer njihovo radno vrijeme je do 17 sati (jedinice za profesionalne standarde), a njihova je obveza predviđena zakonom. Također, u tehničkom dijelu postoje stanoviti problemi s rezerviranjem sala izvan radnog vremena, kao i dodatnih usluga unutar zgrade PSBiH.

Kako je u opisu i nadležnostima rada Odbora predviđen i uvid u stanje na terenu odnosno obilasci policijskih agencija, graničnih prijelaza i sl., postavlja se pitanje kako ove planirane aktivnosti, a koje se provede u suradnji s međunarodnim i nevladinim partnerima (DCAF,

---

⁵Europska komisija (EC) je službeno pozvala na sustavnu reformu policijskih struktura u Bosni i Hercegovini u Izvješću o spremnosti Bosne i Hercegovine da uđe u pregovore o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju (Studija izvodivosti) iz 2003. godine. EC smatra "strukturnu policijsku reformu u smislu racionaliziranja policijske službe" nužnim korakom u uspostavi vladavine zakona i ključnim elementom za pristupanje Bosne i Hercegovine Europskoj uniji. Institucije Europske unije preuzele su aktivnu ulogu u radu PRC-a. Tijekom posjeta PRC-a Bruxellesu u listopadu 2004. godine, tadašnji europski povjerenik za vanjske odnose Christopher Patten i glavni tajnik Europske unije Javier Solana detaljno su objasnili minimalne zahtjeve Europske unije za uspješno restrukturiranje policije u Bosni i Hercegovini: 1. institucije Bosne i Hercegovine moraju imati sve ovlasti u policijskim pitanjima u Bosni i Hercegovini, a to podrazumijeva da zakonodavstvo i izrada proračuna vezano uz sva policijska pitanja budu isključivo na državnoj razini; 2. politički nadzor treba provoditi Ministarstvo sigurnosti na državnoj razini; 3. veličina i oblik lokalnih policijskih regija trebaju biti određeni sukladno kriterijima koji se čine razumnim sa stajališta djelotvornog rada policije, a ne političkih razloga. Izvješće Vijeća za provedbu mira (PIC) također ističe da “demokratski odgovorna policija i neovisno pravosuđe predstavljaju preduvjete za vladavinu zakona i punu zaštitu ljudskih prava” i inzistira na tome da “vlasti dovrše proces restrukturiranja policije, te se daje jasna potpora restrukturiranju policije posredstvom Povjerenstva za restrukturiranje policijskih snaga u Bosni i Hercegovini”.

CSS, UNDP i dr.), ispuniti nakon radnog vremena, tj. poslije 17. sati, kada je jasno da se do najbližeg graničnog prijelaza, izuzev Aerodroma Sarajevo, treba voziti najmanje dva sata, čime bi nadzor počeo u noćnim satima. To nije realno niti objektivno, uzmemo li u obzir da Odbor čine neovisne i stručne, a ne ovlaštene osobe. Također glede broja predmeta koji imaju veliku složenost, sastanci Odbora traju po tri i više sati, što iziskuje da članovi Odbora iz udaljenih krajeva moraju noćiti u Sarajevu i nastaviti sjednicu idućega dana također izvan radnog vremena, odnosno poslije 17 sati, te se postavlja pitanje troškova noćenja i prijevoza članova Odbora koji nisu prepoznati inoviranim Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o plaćama i naknadama, tj. predviđeni limitirani iznos nije dostatan za troškove noćenja, ishrane niti terenskog rada članova Odbora, o čemu su se članovi Odbora jednoglasno izjasnili.

Sve navedeno dovodi u pitanje punu funkcionalnost Odbora i ispunjavanje zakonom predviđenih obveza, a što umanjuje povjerenje građana u rad policijske strukture u Bosni i Hercegovini u vremenu kada se Bosna i Hercegovina opredijelila za sukobljavanje s najtežim oblicima kaznenih djela.

Slijedom navedenoga Odbor predlaže sljedeće preporuke i zaključke:

1. Usvaja se Izvješće o radu Odbora za žalbe građana Parlamentarne skupštine BiH za 2014. godinu.
2. Podržavaju se sve preporuke Odbora za žalbe građana u cilju unaprjeđenja rada policijskih agencija na razini Bosne i Hercegovine.
3. Pozivaju se Granična policija BiH, Državna agencija za istrage i zaštitu i Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH da policijskim službenicima ovih agencija skrenu pozornost na vrstu informacija koje smiju objavljivati na društvenim mrežama.
Poštujući slobodu govora i izražavanja, sugerira se policijskim službenicima da se, zbog specifičnosti poslova i radnih zadataka koje obavljaju, suzdrže od objavljivanja informacija koje su usko vezane uz obavljanje službene dužnosti.
4. Potrebno je pristupiti usklađivanju zakonskih propisa kojima se osigurava neovisnost rada Odbora te njegova puna funkcionalnost.

**Predsjednik
Odbora za žalbe građana
Parlamentarne skupštine BiH
Dr. sc. Vjekoslav Vuković**

PRILOG:

- **Tablični prikaz održanih sjednica i nazočnosti članova Odbora u 2015. godini**